

כמו כן אדם זה, על אף שאין אשתו רוחצת ומתקשטת, ואינה מעבירה את השער של אותו מקום, בכל זאת, אינו חושש שמא תקשר לו נימא. כי היות והוא רגיל בה אינו ניזק ממנה.

ולכן סובר רבי יוסי, שרחיצה וקישוט אינו בכלל דברים שבינו לבינה⁽²¹⁾.

תניא כוותיה דרב אדא בר אהבה, שאף לרבי יוסי יכול להפר משום שזה בכלל דברים שבינו לבינה.

דתניא: **דברים שיש בהן עינוי נפש, מפר — בין בינו לבינה, כשהיא תחתיו, בין בינה לבין אחרים, כשהיא תחת אחרים, ואפילו לאחר שתתגרש ותנשא לאחר, כי נדרי ענוי נפש, הפרתם היא הפרה עולמית.**

דברים שאין בהן עינוי נפש — **בינו לבינה, כל זמן שהיא תחתיו, מפר.**

בינה לבין אחרים, היינו לגבי הזמן לאחר שתתגרש — אינו מפר⁽²²⁾.

כיצד? —

אם אמרה: **קונם פירות עלי** — הרי זה יפר, משום שהוא ענוי נפש, ויכול להפר בין בינו לבינה, ובין בינה לבין אחרים.

"לא יפר" ומזה שרבי יוסי אומר "אין אלו נדרי ענוי נפש" מוכח שזה בכלל דברים שבינו לבינה.

ודחינן:

דלמא לדידהו קאמר להו, לדידי אפילו דברים שבינו לבינה לא הויין, לדידכו דאמריהו הויין נדרי עינוי נפש, אודו לי דאין אלו נדרי עינוי נפש.

דלעולם רבי יוסי סובר שאינו אף בכלל דברים שבינו לבינה, ומה דרבי יוסי לא נקט בלשונו "לא יפר" משום דעתם דרבנן. דלדידי אפילו דברים שבינו לבינה לא הוי, אבל תודו לי שמכל מקום זה לא ענוי נפש. **מאי עדיין לא נפשט הספק.**

רב אדא בר אהבה אומר: מפר משום שמודה רבי יוסי שרחיצה וקישוט הוי בכלל דברים שבינו לבינה.

רב הונא אומר: אין מפר משום —

שלא מצינו שועל שמת בעפר פיר. אג-ב

כמו שלא מצינו שועל שמת בעפר חפירתו שהוא גר בה תמיד, אף שהיא מקום סכנה, כי מתוך שהוא רגיל בה, אינו נתקל בעפר של אותה חפירה.

בכלל נדרי ענוי נפש, אולם עדיין יש לומר שהוא נחשב בכלל הדברים שבינו לבינה.

21. על פי פירוש הר"ן. ויש להקשות, הרי כתב הר"ן במשנה, שלגבי קישוט של למטה לכולי עלמא הוי בכלל דברים שבינו לבינה, ואילו כאן מבואר שגם לגבי קישוט שלמטה נחלקו תנא קמא ורבי יוסי. וכבר עמד על זה בביאור הגר"א

(י"ד סי' רל"ד ס"ק ק"ח).

22. על פי ביאור רש"י.

אולם הר"ן מבאר שהברייתא לא דיברה על איכות ההפרה, אלא מדובר על סוגי הנדרים, ופירוש הברייתא כך הוא: דברים שיש בהם ענוי נפש מפר בין בינו לבינה — שאמרה קונם פירות על בעלה, בין בינה לבין אחרים —

שנאמר: לא יחל דברו.

מדוע לא כתוב לא יחל "נדרו"? משמע משינוי לשון זה, שגם נדר שאין לו את התוקף של נדר, בכל זאת לא יעבור על נדרו בלא הפרה.

דבר אחר — פירוש אחר.

לא יחל דברו —

מכאן לחכם שאין מתיר נדרי עצמו. ודרשינן מלשון "דברו", שאף על פי שהחכם יודע את הפתח של הנדר, מכל מקום הוא אינו מפר נדרי עצמו, אלא אחרים מפירין את נדריו.⁽²⁵⁾

מאן שמעינן מיהו התנא,

דאמר שלא אכחול ושללא אפקום, דברים שבינו לבינה הויין, רבי יוסי. דאילו לפי רבנן הרי במניעת קישוט מפר משום נדרי ענוי נפש.

קונם שאיני עושה לפי אבא, לפי אחיך, לפי אביך, לפי אחי. שאסרה מעשה ידיה על פה של אביה, או על פה אחי בעלה, או אבי בעלה, או אחי.

ושלא אתן תבן לפני בהמתך⁽²³⁾ ומים לפני בקרך כיון שאינה חייבת לעשות דברים אלו לבעלה.

אין יכול להפר משום שאין בכל אלו דברים שיש בהם ענוי נפש, ולא משום דברים שבינו לבינה⁽²⁴⁾.

ואם אמרה: שלא אכחול, שלא אפקום, ושללא אשמש מטתי, יפר משום דברים שבינו לבינה.

אבל אם אמרה: שלא אציע לך מטתך, ושללא אמזוג לך את הכוס, ושללא ארחיץ לך פניך ידיך ורגליך, אין צריך להפר. דכיון שהאשה משועבדת לבעלה לדברים אלו לא חל הנדר כלל.

רבן גמליאל אומר אף על פי שלא חל הנדר כלל בכל זאת יפר.

שאמרה קונם פירות אחרים עליה, ועל דרך זה מתבאר המשך הברייתא.

23. ובתוספות במסכת כתובות דף [נט,א] הוכיחו מכאן שנדר בלשון שבועה מועיל, והחזון איש מקשה מדוע אין כאן חסרון של דבר שאין בו ממש, וכמו שמצינו לעיל יג ב שהאומר קונם שאיני מדבר עמך, הוי דבר שאין בו ממש, וע"ש שהאריך בזה.

24. שואל הר"ן הרי מסקנת הגמרא במסכת כתובות שהאשה חייבת להאכיל את הבהמה של בעלה, ואם כן איך חל הנדר, הרי היא משועבדת

לכך, ומתוך הר"ן שמדובר שהאשה הכניסה לבעלה בכתובתה כמה שפחות, ומבואר בסוגיא שם שבאופן זה אינה חייבת להאכיל את בהמתו, אולם הריטב"א בכתובות [סא,ב] תירץ שאף שמשועבדת לו, מכל מקום לא האלימו רבנן את השעבוד בשביל שיוכל לגרום שלא יחול הנדר של האשה, והקשה רבי עקיבא איגר כיון שאם מפר חוזרת להיות משועבדת לבעלה, אמאי אינו יכול להפר, הא הוי בכלל דברים שבינו לבינה, וצ"ע.

25. לפי מסקנת הר"ן.

וקתני דמפר משום דהוי דברים שבינו לבינה וזה ראייה לרב אדא בר אהבה.

אמר מר למדנו בכרייתא.

ושלא אשמש מטתי יפר משום דברים שבינו לבינה

היכי דמי —

אילימא אם נאמר שמדובר באופן דאמרה הנאת תשמישי עליך.

למה לי הפרה? — הא משועבדת ליה, ואיך חל נדרה!?

אלא, באומרת הנאת תשמישך עלי. וכהאי גוונא, חל נדרה.

וכרב כהנא.

דאמר רב כהנא: אשה האומרת לבעלה: קונם הנאת תשמישי עליך — כופה אותה בעלה, ומשמשתו.

אם אסרה האשה את הנאת תשמישה על בעלה לא חל הנדר כלל, כיון שהיא משועבדת לו, וכופה אותה ומשמשתו.

אך אם אמרה האשה: הנאת תשמישך עלי — יפר!

כי כאשר נדרה האשה לאסור "על עצמה" הנאת תשמיש של בעלה, חל הנדר.

כי היא אינה יכולה לאסור את עצמה על בעלה שיהא הוא אסור בה, מפני שהיא משועבדת לו. אבל יכולה היא לאסור את הנאת בעלה על עצמה.

ולכן צריך בעלה להפר לה, על אף שהיא

משועבדת לו לתשמיש, לפי ש"אין מאכילין את האדם דבר האסור לו".

מאן תנא — מיהו התנא ששנה את הא דתניא —

דברים המותרים מעיקר הדין, ואחרים נהגו בהן איסור —

אי אתה רשאי לנהוג בהם היתר כדי לבטלן, בלא הפרה.

משום שנאמר: "לא יחל דברו"

דבר אחר —

"לא יחל דברו", מכאן לתלמיד חכם שאין מפר נדרי עצמו.

מני? —

רבן גמליאל היא, הדורש מ"דברו" שאפילו דיבור שאינו נדר גמור אלא דיבור בעלמא אפילו הכי לא יחלל את דבורו.

ואף כאן, כיון שנהגו איסור בדברים המותרים, הוי להו כדברים האסורים, ולא יחללו את המנהג, ללא הפרה.

בעא מיניה רבא מרב נחמן —

תשמיש המטה, כגון שאמרה הנאת תשמישך עלי, לרבנן שסוברים במשנה שרחיצה וקישוט נחשב לענוי נפש —

האם נדר של עינוי נפש הוא, והדין הוא שמפר בין לעצמו ובין לאחרים.

או דברים שבינו לבינה, ואינו מפר אלא לעצמו. ואם נתגרשה, ונשאת, חוזר הנדר לאיסורו.

משום דנטולה אני מן היהודים רבי יוסי קתני לה ומשום שהמשנה של נטולה מן היהודים רבי יוסי הוא בעל המשנה.

ומנין שהתנא של המשנה הוא רבי יוסי?

דאמר רב הונא: כוליה פירקין רבי יוסי היא שכל המשניות בפרקין השנויות בסתמא הם מדברי רבי יוסי.

ממאי — ומנין לרב הונא כן.

כיון דקתני במתניתין רבי יוסי אומר אין אלו נדרי עינוי נפש

למה ליה תו למיתנא מדוע המשנה צריכה לכפול ולכתוב —

הרי זה יפר דברי רבי יוסי.

שמע מינה מכאן ואילך כל המשניות שבפרק זה רבי יוסי היא, אבל לרבנן עדיין יש להסתפק אם מניעת תשמיש נחשב לענוי נפש או לא (27).

אמר שמואל משמיה דלוי —

כל נדרים בעל מפר לאשתו כל הנדרים שיש בהם ענוי לאשה נחשבים לענוי נפש.

חזין — מן הנאתי על פלוני שאינו מפר שאסרה על פלוני ליהנות ממנה, כיון שאין בו ענוי נפש, אין הבעל יכול להפר

אמר ליה: תניתיה, הרי שנינו דין זה במשנתנו!

דתנן: ונטולה אני מן היהודים, אם אסרה על עצמה הנאת תשמיש מכל היהודים, ואף בעלה בכלל הנדר —

א-29 יפר חלקו, כדי שתהא מותרת לו, ומשמשותו.

ותהא נטולה מן היהודים.

הנדר עדיין קיים לגבי כל היהודים, ואם נתגרשה, אסורה על כל העולם.

ואי אמרת שמניעת תשמיש נדר ענוי נפש הוי — אמאי תהא נטולה מן היהודים? למה היא תהא אסורה על כל ישראל, והרי כיון שזה נחשב לנדרי ענוי נפש, הבעל יכול להפר את הנדר לכל ישראל (26).

שמע מינה, שמניעת תשמיש — דברים שבינו לבינה הויין, ולא ענוי נפש.

ולכך אינו מפר אלא לעצמו, אבל אם התגרשה, אסורה על כל העולם.

ודחי — לרבנן תבעי לך דעדיין יש להסתפק לפי רבנן, כיון שהתנא של המשנה, הוא רבי יוסי, והוא הרי סובר שמניעת תשמיש אינו ענוי נפש, וכמו ששנינו בברייתא בדף הקודם, אבל לרבנן עדיין יש להסתפק אם מניעת תשמיש הוא ענוי נפש או לא.

26. אלא בגדר דברים שבינו לבינה, לכך אסורה על היהודים.

27. ומבאר הר"ן שכיון שלמסקנא הגמרא לא

ובחידושי רבי עקיבא איגר תמה שעדיין יש לומר דמניעת תשמיש נחשב לענוי נפש, אלא כיון שכתב הר"ן לקמן [צב,] שמדובר שהתשמיש קשה לה, אינו נחשב לענוי נפש,